

Head Harju omavalitsusjuhid, lugupeetud Tallinna ülikooli teadlased, kallid koosviibijad!

Möödunud kolme aastat iseloomustavad väljakutsed: pandeemia, vene agressioon Ukrainas, põgenike kriis, millele lisandus eelmisel aastal kõrged energiakandjate hinnad. Tänavu oleme silmitsi erakordselt kõrge inflatsiooniga, elukalliduse tõus on pannud muretsema meie inimesed, kui paljud kohalikud omavalitsused – kuidas see raske talv ja järgnevad kuud – võimalikult talutavalt üle elada. Tulevikku vaatavalt – millal see ennustamatu olukord läbi saab? Eelolevat talve peame seetõttu iseloomustama kui koostööle suunatud talve, aga ka kevadet ja sellele järgnevat suve, sest ainult niimoodi - riigi ja kohalike omavalitsuste heas omavahelises koostöös saab eelseisvaid väljakutseid lahendada.

Täna südamest kõiki Harju omavalitsusi kriisiaastatel tehtu eest! See, kuidas inimesed hoidsid kriisi ajal ühte, on väärtus, mida hoida ja millest eeskujuga võtta eelolevat energiakriisi koos lahendades.

Täna omavalitsusi Ukraina sõjapõgenike vastuvõtmise ja abistamise eest! See töö jätkub ja riik ei jäta siin omavalitsusi toeta. Selleks on ettenähtud vahendid.

Mul on hea meel, et riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustes töötavad pühendunud ja kompetentsed töötajad, kes on valmis inimeste heaolu tagamiseks tegema vajadusel ületunde, kiirelt ümber õppima ning tegema igakülgset koostööd asutuste ja erinevate regioonide vahel.

Rasked ajad näitavad eriti selgesti, kui oluline on hästi toimiv ja professionaalne on meie avalik teenistus. Sellistel aegadel nagu viimastel aastatel on olnud, vajavad kodanikud senisest veelgi kohalike omavalitsuste tuge, rohkem oma riigi abi, kus määrava panuse annavad riigiteenistujad. Tänu pühendunud ja kompetentsetele omavalitsusametnikele ja teenistujatele jõuavad avalikud teenused iga kodanikuni ka kriisiajal. Ka eeloleval talvel saab see nii olema. Olen

väga tänulik meie avalikule teenistusele, kes on kodanikele nõu ja jõuga abiks olnud kõige raskematel aegadel.

Eelolev talv hakkab meid räsima ja tegelikult räsib meid juba praegu elukalliduse ja energiahindade tõusuga. Riigil on plaan, kuidas päästa kohalikud omavalitsused elektri hinnakaosest.

Kahe kuuga sai ettevõtlus- ja infotehnoloogia ministri valmis adekvaatne ja vähemalt ette prognoositava hinnaga elektri universaalteenuse pakett kodutarbijatele. Universaalteenus laieneb nüüd ka ettevõtjatele ning MTÜ-dele ning minister Järvan sellega parajasti tegelebki. Vähem tähelepanu on avalikkuse tähelepanu pälvinud asjaolu, et hädas on ka Eesti kohalikud omavalitsused, mis maksavad üüratuid elektriarveid kinni kohaliku elu edendamise arvelt. Nii ei saa edasi minna – universaalteenus laieneb ka KOVidele.

Soovime kõik näha Eestit, kus nii keskvalitsus kui ka kohalikud omavalitsused tegutsevad pidevalt elukeskkonna arendamise ja kodukohta investeerimisega. Kuid mis arendusi ja investeeringuid saab kohalik omavalitsus teha, kui pärast elektriarvete tasumist enam mitte millekski muuks raha ei jätku?

Ehkki elukalliduse kasvu tagajärjel tõuseb ka kohalike omavalitsuste tulubaas, sel aastal prognoositavad 160 miljoni euro võrra, ei lahenda see kuidagi kõiki eesolevaid probleeme. Riik ei saa lihtsalt käed rüpes pealt vaadata.

Ka arvud näitavad selgelt, et kohalikud omavalitsused praegu eriti muuga ei saagi tegeleda, kui elektriarvete tasumisega. Selle aasta seitsme kuuga on omavalitsustel hoonete ja taristu energiakuludele ehk küttele ja elektrile kulunud kokku 51,6 miljonit eurot. Seda on peaaegu poole rohkem kui möödunud aastal sama ajaga. Rahaliselt tähendab see 20,2 miljoni võrra varasemast suuremat kulu.

Minister Järvan on võtnud valitsuskoalitsiooni nõusolekul nüüd ka ette universaalteenuse väljatöötamise KOVidele ja tema asutustele. Loodame, et see lahendus saabub kiiresti.

Suurenenud energiakulud võtavad KOVide eelarvetest sinna kasvanud lisa, mida saaks nt kasutada lasteaia õpetajate või huvikooli ringide juhendajate palgatõusudeks, kallinenud hindade tingimustes lastele sooja koolilõuna pakkumiseks, huviringide kallinenud tasude katmiseks jne.

Kui KOVde finantsolukord muutub 2023.a. halvemaks lähtuvast ametlikust prognoosist, mille põhjal koroonaaastatest tingitud kriisiga ei ole käesolevat aega hetkel veel põhjust võrrelda, siis vaadatakse üle ka vajalikud meetmed riigieelarves. Hetkel ei ole meil vaja majandust elavdada, nii nagu koroonakriisi esimesel aastal, kui riik pidurdas ja piiras järsult majandustegevust, mistõttu just siis suunati investeringutoetused suures mahus majanduse elavdamiseks. Kus on häda suur, seal riik ei saa hätta jätta.

Seda enam, et üha rohkem tuleb meil koos tegeleda valdkondade üleste teemadega nagu kokkulepped selles, kuidas me edasi liigume roheleppega, kuidas nii vajaliku digipöördega, et olla tulevikku suunatud ja ettevaatavad. Meil on väga paljudes valdkondades mitmeid kokkupuutekohti, mis tähendab ühiste eesmärkide kokku leppimist ja nende suunas koos edasi liikumist. See eeldab meilt hea koostöö jätkumist ja valmisolekut paindlikult täita neid ülesandeid, mida elu meile oma muutlikkuses pidevalt ette lükkab.

Omavalitsused peavad tagama oma inimestele kvaliteetsed teenused ja olema selles konkurentsivõimelised. Me saame täna uhked olla teie üle, et te seda kõike vaatamata kriisiaastatele Harjumaal olete!

Kiituväärt on algatused koos ülikoolidega. Tunnustan siinkohal Rae valda kohaliku valitsemise mikrokraadi koolitusprogrammi pilootprojekti läbiviimise eest Tallinna Ülikooliga ja sel viisil oma teenistujate mitmekülgse erialase täiendava koolitamise eest.

Tunnustan Viimsi valda, et saame täna seista siin, uues äsja avatud Artiumis, kus põimuvad omavahel nii erinevad kultuurivaldkonnad kui rahvusvaheline, riiklik ja kogukondlik mõõde.

Tunnustan siinkohal kõiki Harju omavalitsusjuhte! Te teete head tööd ja seisate oma inimeste eest. Vaatamata sellele, mis elu on ette veeretanud ja mida me veel ette prognoosida ei oska, saavad inimesed loota teie peale. Jõudu, jaksu ja vastupidavust!

Lõpetan president Lennart Meri sõnadega, kes oli ka viimsilane: „Eesti riik on kallis! Aga ta on kallis ka meie südamele!“

Ilusat Harjumaa omavalitsuspäeva!